

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLII — Izdan in razposlan dné 3. oktobra 1891.

(Obsega štev. 140.)

140.

Zakon z dné 26. avgusta 1891. l.

zastran erarnih mostnin, cestnin in brodnin.

(Veljaven za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele razen Dalmacije.)

S pritrditvo obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Prvi oddelek.

Odprava mostnine.

§. 1.

Posebna mostnina za rabljenje mostov, ki jih vzdržuje država (erarnih mostov), se odpravlja.

Drugi oddelek.

Cestnina.

I. Osnovna določila o cestnini.

§. 2.

Predmet cestnine.

Za rabljenje cest, ki jih vzdržuje država (erarnih cest), z vozno živino, navedeno v §^u 3, ki je

(Slovensk.)

vprežena v vozila (vozna živina vprežena) in z gonjeno živino, navedeno v §^u 3. plačevati je cestnino.

§. 3.

Izmera cestnine.

Cestnina se izmerja po cestnih dolžavah za vsakih 8 km in znaša za eno tako cestno dolžavo:

- a) od vsakega posameznega voznega živinčeta vpreženega . . . . . 2 kr.
- b) od vsakega posameznega težkega gonjenega živinčeta . . . . . 1 „
- c) od vsakega posameznega lahkega gonjenega živinčeta . . . . . 1/2 „

Vozna živina, oziroma težka gonjena živina so: konji, voli, biki, krave, junci, junice, mule in osli; lahka gonjena živina: teleta, ovce, koze in prašiči (ščetinarji).

Vozna živina nevprežena, in pa jezdne ter tovarne (nosne) živali veljajo za gonjeno živino, ako pri vozni živali ne nastopi slučaj §^a 16.

Razen telét ravna se z mlado gonjeno živino (na primer žebci, prašički, jagnjeti, kozlički itd.)

sè starko ali brez starke, gledé na cestnino kakor z odrastlimi živalmi iste vrste.

Vozna živina vprežena v vozila s kolesi, pri katerih so platišča široka nad 15 cm, plačuje cestnine, kakor je gori izmerjena, samo polovico.

Za živino, ki se nosi ali vozi, ne plačuje se cestnina.

§. 4.

Osebna dolžnost plačevati cestnino in poroštiovati zanj.

Cestnino je za vozno živino, vpreženo plačevati dolžan njen vodnik, in za gonjeno živino njen gonjáč, oziroma jezdec. Lastnik živine je, ako ni že tako zavezan plačevati cestnino, dolžan nepogojno poroštiovati za cestninsko pristojbino.

§. 5.

Dolžnost poroštiovovanja za izgube pri cestninah.

Ako se kaka cestnina, ker se ni izpolnjeval ta zakon, izgubi državni blagajnici ali pa cestninskim zakupnikom, ki so nastopili njene pravice, mora tisti, ki je tega kriv, poroštiovati za izgubo.

§. 6.

Pripomagovanje.

Vsak občinski predstojnik (župan) je dolžan organom, ki imajo nalogo izvrševati cestninske predpise, ko zahtevajo, nemudoma pomagati pri njih uradovanji ter jim sploh dajati vso zakonito pomoč.

§. 7.

Razloka o cestninski dolžnosti in izmeri.

Zastarelost cestnine.

Ne o vprašanji, je-li plačati cestnino, ne o njeni izmeri, ni postopka pred rednimi sodišči.

Gledé na zastarelost cestnine naj veljajo zakonita določila, veljajoča za zastarelost užitnine.

§. 8.

Poterjanje zaostalih pristojbin.

Ne plačane cestnine je poterjati tako, kakor je predpisano za zaostale cesarske davke.

II. Določila o plačevanji cestnine.

§. 9.

Cestninišče.

Cestninišče, to je tisto mesto, kjer je plačevati cestnino, kaže cestninska pregraja ali pa tabla s cestninsko tarifo. Cestninsko pregrajo je kolikor moči v vsakem cestninskem kraju namestiti na meji hiš.

Cestnino je plačati vselej, ko se gre čez cestninišče.

Za vozno in gonjeno živino torej, katera ne gre čez cestninišči, ni plačevati cestnine.

Isto tako je ni plačevati za vozno in gonjeno živino, katera gre samo mimo cestninišča čez cestniniščem, a ne rabi zopet, dalje gredé, erarne ceste za cestniniščem.

Ako pa se krene z vozno ali gonjeno živino, zavezano cestnini, z erarne ceste pred kakim cestniniščem in se, dalje gredé, za cestniniščem s to živino zopet rabi cesta, naj se, ko se kedo zasači, ne samo cestnina pobere, ampak tudi, ako okolnosti kažejo namero izogniti se cestnini, naloži zakonita kazen.

§. 10.

Cestninski kraj.

Za cestninski kraj velja kraj (vas, trg, mesto), kjer je eno ali več cestninišč.

Kraji ene in iste katastralne občine, katerih hiše gredó po vrsti poleg erarne ceste, in kraji, katere loči samo most, so skupaj samo en cestninski kraj.

C. kr. finančno ministerstvo more, dogovorno s c. kr. ministerstvom notranjih stvari, kjer so krajne razmere posebnega ozira vredne, v olajšilo prometa tudi druge sosedne kraje proglasiti za en cestninski kraj.

§. 11.

Cestninsko oklenjeni kraji.

Cestninski kraj, kjer so na vseh vanj držočih erarnih cestah cestninišča, imenuje se cestninsko oklenjen kraj.

Napravljati cestninsko oklenjene kraje in določati ondi cestninišča znotraj zakonitih daljav od cestninišč bližnjih cestninskih krajev po isti cesti prihranjeno je c. kr. finančnemu ministerstvu dogovorno s c. kr. ministerstvom notranjih stvari doprašavši dotično občino.

Prebivalci cestninsko oklenjenega kraja plačujejo na cestniniščih njegovih cestnino za vstop in izstop vozne in gonjene živine samo enkrat, in to ob njenem vstopu, v enotnem znesku, ob izstopu odpravlja se vozna in gonjena živina cestnine prosta.

§. 12.

Posebna določila za cestninske kraje, ki imajo dvoje ali več cestninišč.

Kader ima kak cestninski kraj, iz kakih koli razlogov, dvoje ali več cestninišč in se je za vozno ali gonjeno živino ob vstopu v ta cestninski kraj opravila cestnina pri kakem cestninišču, ter se to izkaže s cestninsko boleto, plačuje se za to živino pri cestninišču, čez katero še tisti dan ali pa še le dan potem izstopa iz cestninskega kraja, cestnina samo tedaj, če je njen znesek na poslednjem cestninišču viši kakor znesek, ki je bil plačan na prvem, in tudi v tem slučaju samo toliko, za kolikor sta si ta zneska navskriž.

To določilo naj se uporablja posebnost tudi na cestninsko oklenjene kraje.

§. 13.

Posebno določilo za cestninske kraje, ki imajo nad 50.000 prebivalcev.

V cestninskih krajih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev, plačuje se cestnina od vozne in pa težke in lahke gonjene živine pri cestniniščih, nastavljenih po erarnih cestah, tako ob vstopu kakor tudi ob izstopu po 8 km.

Število prebivalcev je v ta namen ovedeti na podstavi vsakokratnega poslednjega ljudstega štetja.

Vlada se pooblašča, da lahko dá v takih krajih iz prometnih ozirov takoj ob vstopu pobirati cestnino

od vozne živine vprežene v dvojni izmeri, nasproti ni tedaj ob izstopu zahtevati cestnine.

§. 14.

Cestne dolžave, za katere se sme pri kakem cestninišču pobirati cestnina.

Cestnina se sme pri kakem cestninišču (§. 9.) pobirati samo za 8 km cestne dolžave ali pa za dve taki cestni dolžavi; pri tem se cestne dolžave po 4 km in menj ne jemljejo v poštev; dolžave pa čez 4 km se zaračunajo za 8 km, naj obsežajo vso cestno proggo, za katero se pobira cestnina, ali pa naj bodo samo tak del té dolžave, ki gre čez 8 km.

§. 15.

Branilne pregraje, zaporne pregraje, prepovedne in svarilne tablice.

Finančno oblastvo more dogovorno s političnim oblastvom v obrambo kakega cestninišča napraviti branilne pregraje, to je podružne pregraje, zaporne pregraje, prepovedne in svarilne tablice doprašavši dotično občino.

Pri branilni pregraji je plačati iste pristojbine, kakor pri cestninišču, h kateremu spada, ako se pred tem cestniniščem z vozno ali tovorno živino, ki je cestnini zavezana, v stran zavije z erarne ceste in se ta cesta zopet rabi za cestniniščem.

Zaporne pregraje so za to, da pot, po katerem bi bilo lahko izogniti se cestninišču, zapirajo vozni in gonjeni cestnini zavezani živini vsakega, ki ni od finančnega oblastva zadobil pravice, rabiti pot s tako vozno ali gonjeno živino.

Prepovedna tablica kaže, da je pot, na katerem je postavljena, po svoji vsebini, prepovedan ali za vso ali pa samo za neko vozno ali gonjeno živino.

Svarilne tablice se postavljajo, da se ljudje svaré pred cestninsko-dohodarnimi prestopki, katerih bi se kedó krivega storil, ko bi po potu, na katerem stoji taka tablica, z vozno in gonjeno živino, ki je zavezana cestnini, šel tako, da bi se izognil cestninišču.

§. 16.

Posebno določilo ob izpregi vozne živine pred cestniniščem.

Če se je ob kaki vožnji rabila erarna cesta, pa se potem izpreže vozna živina pred cestniniščem,

in se voz brez vozne živine dalje potegne mimo cestninišča, plačati je cestnino v tisti izmeri, kakor bi se podala, ko bi bila voznja s prvotno vprego šla čez cestninišče.

Isto tako je v takem slučaju, ko se ob kaki voznji vozna živina, rabljena za vprego, izpreže pred cestniniščem in potem žene preko njega ter okolnosti kažejo, da se je to storilo iz tega namena, da bi se ukратila cestnina, kar je gre zakonito od vozne živine vprežene, cestnino plačati v tisti izmeri, kakor ko bi bila izprežena živina šla vprežena čez cestninišče.

III. Oprostitive od erarne cestnine.

§. 17.

V nastopnih slučajih naj se daje oprostitev od plačevanja erarne cestnine:

1. Ob voznjah in ježah údov cesarske rodbine in njih neposrednjega spremstva.

2. Ob voznjah in ježah tujih vladarjev in njih neposrednjega spremstva tjã in nazaj.

3. Ob voznjah in ježah oseb cesarskega dvoranstva.

4. Ob voznjah poslancev, poslonoscev in ministerskih rezidentov vnanjih držav, ki so poverjeni na najvišem dvoru, in pa neposrednjega spremstva teh oseb, ako se vozijo sè svojimi ali najetimi konji in njih služabništvo nosi njihovo livrejo, ali pa se one v svoji lastnosti izkažejo s potrdilom, ki ga je izdalo c. in kr. ministerstvo vnanjih stvari, tjã in nazaj.

5. Ob vseh voznjah in ježah c. kr. najvišega lovskega mojstra, dalje ob voznjah in ježah njemu podrejenih gozdnih in lovskih uradnikov in njegovih domačinov, ako se té osebe s pravšno podpisanimi potrdili izkažejo, da neposrednje zaradi službe gredó za najvišim lovskim mojstrom ali pred njim.

6. Ob voznjah in ježah v dvorni in zasebni službi Njegovega Veličanstva cesarja stoječega gozdnega in lovskega osebja v onem gozdnem in lovskem okraji, v katerem je nameščeno, tjã in nazaj.

7. Ob vseh voznjah c. kr. dvorno-kobilarnega osebja v dvorni livreji ali uniformi; dalje tudi tedaj,

kader dvorno-kobilarno osebje v dvorni livreji ali uniformi jezdi ali vodi konje dvornih kobilaren, ali kader se za take konje donesó potrdila c. kr. dvorno-kobilarnih uradov.

8. Ob vojaškem potovanji krdél in zavodov oborožene moči, gledé na vso vozno in gonjeno živino, katera mora potovati z njimi, oziroma neposrednje iti za njimi.

9. Ob ježah dejanskih vojaških oseb, ki so v uniformi, ob voznjah dejanskih vojaških oseb v uniformi, in to na daljave do 15 kilometrov od svojega služabnega bivališča, oziroma siceršnega stanovanlišča nepogojno, na večé daljave tedaj, če se morejo na zahtevo izkazati z dotično potno listino.

Ob ježah in voznjah, katere nastopijo nedejanske vojaške osebe ob kakem vojaško-služabnem povodu, ako se morejo na zahtevo izkazati, kakor gre.

Rodbini kake vojaške osebe gre cestninska prostost samo tedaj, kader jo spremlja vojaška oseba, ki uživa sama oprostitev.

V tistih slučajih, ko se s kako vojaško osebo, kateri gré cestninska prostost, na istem vozu vozijo druge osebe, ki ne spadajo k njeni rodbini, ni pobirati cestnine, ako je vozilo svojina vojaške osebe, ali pa ga je ona sama najela in ni táko, da se na njem praviloma v najem dajú samo posamezna sedišča (n. pr. omnibus).

Ob ježah ne v uniformo oblečenih služabnikov dejanskih vojaških oseb, ako spremljajo svojega cestninsko prostost uživajočega gospoda, razen tega pa samo tedaj, kader imajo od vojaškega krajnega oblastva izdano potrdilo, ki potrjuje njihovo služabno razmerje.

V slučajih vojske vojaške osebe v uniformi niso dolžne pokazati potne listine; poleg tega nastopijo ob vojski gornje cestninske oprostitive tudi ob ježah in voznjah ne uniformovanih oseb, če imajo samo predpisana oznamenila ali kak izkaz in morajo za oboroženo močjo iti v kakem služabnem razmerji.

10. Ob voznjah z vprego vojaško-zaprežnih ali najetih voznih živinčet in pa pri tovornih živalih, katere se rabijo za prenašanje potrebščin oborožene moči, in to če se prenosila že same ob sebi ne spoznajo lahko za vojaška, oziroma če ne gredó neposrednje za kakim potujočim krdelom ali zavodom

ali pa niso pod vojaškim spremstvom (varstvom), ako pokažejo od vojaškega oblastva (poveljstva) izdano potrdilo, tjà in nazaj.

11. V slučajih, ko se konji in tovarne živali stavijo zastran nabora ali poklica v vojaško službo, ali da se po komisiji pregledajo in razredé z ozirom na njih vojaško sposobnost, tako tjà kakor nazaj, če se pokaže potrdilo občinskega predstojništva, ki potrjuje namembo in število teh kónj in tovarnih živali.

Ta cestninska oprostitev naj veljá tudi takrat, če se živali jezdiyo sli pa se privedó vprežene in če take vprežene privedene živali vozijo blago ali potnike.

Pri oni gonjeni živini, ki jo je država nabavila za prehranjevanje krdel, ako se prinese od vojaškega oblastva izdano potrdilo, da je ta gonjena živina res erarna svojina.

12. Sploh kader se daje priprega; dalje ob vožnjah in ježah oseb, ki so poslana, da priskrbé priprego; ob vožnjah in ježah priprežnikov v tiste kraje, kjer se daje priprega, slednjič ob vožnjah in ježah, ki jih nastopijo priprežniki, potem ko so opravili priprego, da se vrnejo v svoje bivališče, v vseh teh slučajih tjà in nazaj, ako pokažejo potrdilo občinskega urada, ali poziv priprežnega komisarja, da naj dájó priprego, ali pa potovnico.

13. Ob vožnjah in ježah c. kr. žandarstva (orožništva) po določilih, veljajočih za vožnje in ježe vojaštva.

14. Ob vožnjah in ježah uradnikov in moštva finančne straže v uniformi po odkazanem jim nadzornem okoliši, v mejnem okoliši tudi po sosednih nadzornih okoliših tjà in nazaj.

15. Ob služabnih vožnjah in ježah uradnikov in služabnikov cestodelnega urada po svojem nadzornem okoliši, če pokažejo potrdilo pristojnega c. kr. okrajnega oblastva.

Ob vožnjah in ježah vozéčih se in jahajočih paznikov telegrafovodov, če pokažejo potrdilo poštne in telegrafnega ravnateljstva ali pa državnega uradnika, ki je v to postavljen, tjà in nazaj.

16. Ob vožnjah škofov in drugih cerkvenih viših in njih namestnikov, in pa dekanov ter njim enakovrstnih organov drugih priznanih vérskih družéin z ozirom na ogledne vožnje, ki so jim

naročene, dalje ob vožnjah dušnih pastirjev v uradnih poslih, katere so vršiti dolžni, kakor: opravljat božjo službo, bolnike obiskavat, mrlíče pokopavat itd. po svojih uradnih okrajih; tudi pri onih ob pregraji prazno gredočih vozovih, s katerimi se gré po dušnega pastirja za duhovska opravila po svojem dušnopastirskem okraji, če se s potrdilom občinskega predstojništva izkaže, ali pa je iz okolnosti brezdvomno razvidno, da gré za dušnopastirsko vožnjo; tako tudi pri vozovih, ki se vračajo prazni od bivališča dušnega pastirja.

Vse té oprostitive veljajo tudi, če se rabijo jezde živali.

17. Ob vožnjah, s katerimi se elizabetinskim nunam in vsmiljenim bratom na Dunaji privažajo nabrana jedila in pijače, ako té vožnje spremljajo redóvniki, ali pa če se pokažejo potrdila, ki jih je izdal red, tjà in nazaj.

18. Ob vožnjah z osebami, ki so stavi zavezane, na nabirališče ali z nabirališča, ako se vozijo ob stroških občine; potem ob vožnjah uradnih oseb, ki jih spremljajo, če se pokaže potrdilo občinskega urada.

19. Ob odgonskih vožnjah, če se pokaže odgonski listič.

20. Ob vožnjah, ki se namerjajo, da se izsledé, dovedó in oddadó hudodelniki ali sumne osebe;

dalje ob vožnjah oseb, katere so uradoma določene spremljat take prevoze; naposled pri vozovih, s katerimi se prevažajo reči in prtljaga hudodelnikov ali sumnih oseb, in to tjà in nazaj, če se pokaže potrdilo sodišč, ali druge gosposke, na katere povelje se vozi.

21. Ob vseh kursnih erarnih poštne vožnjah (ježah), in pa ob stafetnih poslatvah po c. kr. poštne zavodu, tjà in nazaj; dalje za konje, ki se prazni vračajo s kake ekstra-pošte.

22. Ob zasebnih poštne vožnjah (vožnjah poštne slov), ki prevažajo pisemske in voznopostne poslatve, tjà in nazaj za enega konja brezpogojno; za dvoje ali več kónj samo tedaj, če se z dotično vožnjo ne vozi kak potnik.

23. Pri vozovih, s katerimi se z erarnimi ali najetimi konji prevažajo kako neposrednje erarno blago, to je take stvari, ki so svojina državne

uprave in so ob enem namenjene v njeno neposredno uporabo, tjà in nazaj, če se pokaže potrdilo dotičnega uradnega načelnika.

Na prevažanje potrebščin oborožene moči se ne uporablja to določilo.

24. Ob vožnjah v delanje in vzdrževanje javnih cest, če se pokaže potrdilo, katero za erarne ceste izdaje stavbeni odsek deželne vlade ali pa tisti državni uradnik, ki je bil v to pooblaščen, za druge javne ceste pa ona gosposka, ki ima dolžnost voditi gradnjo ali pa nadzirati njeno vzdrževanje, tjà in nazaj.

Sem spadajo tudi vožnje za tlakovanje kosov kake ceste, ki gre skozi mesto in se mora imeti za nadaljevanje kake javne ceste.

25. Pri vozovih, ki prevažajo gradivo za delo ali za popravo kake erarne železnice in k nji spadajočih poslopij ali kakega državnega telegrafa, brez ozira na tó, ali država dela ali popravlja v svoji oskrbi ali pa kako drugače, in na to, je li prevažano gradivo že tisti čas, ko se prevažà, erarna svojina ali pa še le pozneje postane erarna svojina, če se pokažejo potrdila državnocestnih oblastev, da ima gradivo ta namen, ali pa organov, katere so ona v to posebno poverila, oziroma poštne in telegrafnega ravnateljstva ali telegrafodelnih voditeljev, oziroma telegrafovodnih preglednikov, tjà in nazaj. Cestninska oprostitev, podeljena za erarne železnice, uporablja se tudi na one zasebne železnice, katera ima država na svoj račun ali proti zagotovitvi nepremične najmovne rente ali pa poroštvovanega najmanjšinskega doneska zasebni železnici v obratu.

26. Ob vožnjah k gradnjam za obrambo bregov in za uravnavo rék in pa k zazidovanju hudournikov, ki jih je potreba zvršiti skladoma, da se zabranijo povodnji, če se pokaže potrdilo onega oblastva, ki ima dolžnost voditi delo ali nadzirati njegovo vzdrževanje, tjà in nazaj.

27. Ob vožnjah, katere je po zakonu opravljati zastonj, za cerkvene, župniške (podružnodušnopastirske) in šolske zgradbe in pa ob brezplačnih vožnjah, s katerimi se šolam dovažajo potrebna zastonj jim prepuščena drva, in ob vožnjah v gradnjo mrtvišč, ki jih je opravljati zastonj, in ob vožnjah gradiva v zidanje mrtvaščnic, če se pokaže občinsko-uradno potrdilo, tjà in nazaj.

Ta oprostitev se daje brez razločka, ali té vožnje opravljajo oni, ki imajo to dolžnost, sami, ali pa drugi proti plačilu.

28. Pri vozovih z gradivom v zopetno napravo kake zgradbe, razdrte po uimi (elementarnem dogodku), če se pokaže potrdilo občinskega urada, tjà in nazaj.

29. Ob pogrebih, in to za pripravo mrtvaškega voza tjà do pokopališča in nazaj, ter za pripravo vozov, ki spremljajo mrtvaški voz, tjà.

30. Ob vožnjah z gasilnicami (brizgalnicami), vodnimi vozovi in drugimi gasili, če gredó ob kakem požaru na pomoč, ali pa se vračajo z njega.

31. V slučajih, ko se goni živina pást na planine, če se pokaže potrdilo občinskega urada, tjà in nazaj.

32. Ob vožnjah, s katerimi se montanistično dopuščenim obrtom surovo gradivo privoža v obdelavo ali pa kurivo, tjà in nazaj, todà samo na tistem cestnišči, ki je najbliže montanistično dopuščenemu obrtu.

33. V tistih slučajih, kjer je cestninska oprostitev zagotovljena s posebnimi pogodbami.

§. 18.

Prebivalcem kakega cestninskega kraja in pa njegovega okoliša in pa onim, kateri sicer ne prebivajo ondí, pač pa vršé kmetijstvo, kak obrt ali kako drugo gospodarsko podjetje, oprošča se v tem kraji cestnine tjà in nazaj:

a) Živina, ki gré na pašo, kópanje, na vódo, zdravljenje, na podkovanje in uplemenjenje (obréjenje).

To se ne dotika obširneje cestninske oprostitve za živino, ki se žene na planine na pašo (§. 17, točka 31).

b) Vozna živina, ki je vprežena v vozilo za poljedelstvo, na primer v plug, brano itd.; in pa vozna živina ob vožnji z naravnim gnojem in fekalnimi tvarfnami.

Vozna živina pri vožnjah z umetnim gnojem je tedaj cestnine prosta, če se umetni

gnoj uporabljaja na zemljiščih, katera obdelujejo prebivalci cestninskega kraja in njegovega okoliša, in če se ta namemba dokaže s potrdilom občinskega urada.

c) Vozna živina pri vožnjah, ki niso za prevažanje oseb in se vršé za obrat raznih dél lastnega kmetijstva od lastnih ali zakupljenih hišnih ali gospodarstvenih poslopij do lastnih ali zakupljenih njiv, travnikov, vrtov, vinogradov, pašnikov, planin, gozdov (tudi občinskih gozdov, iz katerih občani vsled vkupne rabe dobivajo drva), jezér, močvirij in ribnikov in do potokov in rek, ki se rabijo za ribne vode in od tod nazaj do lastnih ali zakupljenih hišnih ali gospodarstvenih poslopij; dalje vozna živina in jezdni konji za osebno prevažanje lastnikov, zakupnikov, kmetijskega paznega osebja ali kmetijskih delavcev za nadziranje ali obrat imenovanih dél kmetijstva.

d) Vozna živina ob vožnjah, ko se za lastno gospodarstvo ali lastni obrt vozijo sirovine ali na pol zdelano blago od hiš in gospodarskih poslopij ali od obrtovališč v predelanje ali podelanje in predelano ali podelano zopet nazaj, n. pr. če se vozi žito v malin in moka nazaj, moka v péko in kruh nazaj, nebeljeno platno na beljenje in beljeno nazaj, sirova volnina v valjanje in valjana nazaj.

e) Vozna živina pri vožnjah z gradivom za zidanje, dobljenim na zemljiščih cestninskega kraja in za cestninski kraj sam namenjenim.

Prazna vožnja, ki je v neposrednji zvezi s tako vožnjo (b, c, d, e) ter gré pred njo ali za njo, bodi tudi cestnine prosta.

Pri teh vožnjah pa ni cestninske oprostite, če so zraven naložene kupljene ali za prodajo namenjene stvari.

Pod a, b, c omenjene cestninske oprostite uživajo tudi tisti prebivalci sosednih sél cestninskega kraja, kateri imajo ónkraj cestninišča tistega cestninskega kraja lastna ali zakupljena zemljišča, in so zaradi njih obdelovanja primorani iti čez cestninišče tistega cestninskega kraja, če ne uživajo za svojo vozno živino, oziroma tovarno živino na potu do téga cestninišča cestninske oprostite že pri kakem drugem erarnem cestninišči.

§. 19.

Vse ostale oprostite plačevanja erarne cestnine, ki so veljale do sedaj in se niso izrecno imenovale v §^{ih} 17 in 18, razveljavijo se.

Tretji oddelek.

Brodnina.

I. Osnovna določila za brodnino.

§. 20.

Predmet brodnine.

Za rabo erarnega broda, da se čez vodo prevozijo osebe, in za rabo takega broda, da se prevozijo vozila, v katera je vprežena vozna živina, in živina, ki se goni, nosi ali vozi, plačuje se brodnina.

§. 21.

Izmera brodnine.

Izmera brodnine se ravná po širókosti rék.

V ta namen delé se reke v tri razrede, in to:

1. v reke, ne čez 40 m široke (prvi razred),
2. reke čez 40 do 80 m široke (drugi razred),
3. reke, čez 80 m široke (tretji razred).

Koliko je brodnine plačati za vsak teh treh razredov, to obseza nastopna razpreglednica:

	Prvi razred	Drugi razred	Tretji razred
a) Od vsake osebe, peš, na konji ali na vozu	2 kr.	4 kr.	6 kr.
b) za vsako vozno živinče, vpreženo	2 „	4 „	6 „
c) za vsako težko gonjeno živinče	1 „	2 „	3 „
d) za vsako lahko gonjeno živinče	1/2 „	1 „	1 1/2 „

Vsaka oseba sè samokolnico (naj se vleče ali rine) plačuje pristojbino v poldrugi izmeri.

Kaj naj se imá za vozno živino, težko in lahko gonjeno živino, in pa kako postopati z mlado gonjeno živino, o tem veljajo določila v §^u 3.

Za gonjeno živino plačuje se gori navedena brodnina tudi tedaj, če bi se nosila ali vozila.

§. 22.

Osebna dolžnost plačevanja, poroštvena dolžnost, pripomaganje, razsodba o pristojbinski dolžnosti in izmeri, zastarelost brodnine, poterjanje zaostalih pristojbin.

Določila v §^{ih} 4 do vštevno 8 zastran osebne dolžnosti plačevati cestnino, zastran poroštvne dolžnosti, pripomaganja, razsodbe o pristojbinski dolžnosti in izmeri pristojbine, zastarelosti cestnine, potem zastran poterjanja zaostalih pristojbin v oziru na cestnino obsežena, veljajo enako tudi za brodnino.

Pri gonjeni živini, ki se nosi ali vozi, dolžni so plačati brodnino nositelji živine, oziroma voznik pod brezpogojnim poroštvom njenega lastnika.

Kader brod rabijo osebe, dolžne so té osebe same plačati brodnino.

II. Posebna določila za bregarje.

§. 23.

V tistih krajih, kjer je kak eraren brod, je prepovedano znotraj neke daljave zgoraj in spodaj erarnega broda tuje osebe ali tuje blago prevažati z brega do brega.

Ta kos bregá določi finančno deželno oblastvo dogovorno s političnim deželnim oblastvom po krajnih razmerah.

Bregarji (obrežni prebivalci) pa morejo tudi po tem kosu brega sebe in svoje stvari, dalje svoje ljudi in posle ter njih stvari sè svojimi ladjami prevažati po predpisih, ki sicer veljajo.

III. Oprostitive erarne brodnine.

§. 24.

V §^{ih} 17 in 18 navedene oprostitive za vozno in tovorno živino pri cestnih mitnicah naj se upoabljajo tudi pri brodninah.

Na dalje je tudi one osebe, pri katerih potovanji, vožnji in ježi je vozno ali gonjeno žival po §^u 17. tega zakona oprostiti cestnine, oprostiti brodnine.

Ob voznjah navedenih v §^u 18 dovoljuje se tudi voditelju vozne živine oprostitev brodnine.

Četrty oddelek.

Pobiranje cestnine in brodnine.

§. 25.

Kako se pobira.

Cestnina se prejema zunaj mitnice na cesti na cestninišči, in to podnevi in ponoči brez pomude, in strankam se, ako zahtevajo, vročajo potrdila (bolete) o plačani pristojbini.

Pobira se ali v erarni oskrbi ali pa se dá pobiranje v zakup.

§. 26.

Kako se daje pobiranje cestnine v zakup.

Zakupnik zadobi pravico, pri zakupljenih cestniniščih pobirati cestninske pristojbine, kolikor jih gre po zakonu.

Ima tudi pravico, zase in za čas svojega zakupnega razmerja zastran plačevanja cestnin pogoditi se sè strankami.

Napredna plačila pa, katera opravijo stranke pogodnice cestninskemu zakupniku za cestnine, imajo tako v dobi zakupnega razmerja kakor v slučajih, v katerih zakupna pogodba ugasne, predno poteče redni čas zakupa, moč in veljavo samo

v toliko, ako ne presežajo zneska mesečnega obroka.

§. 27.

Zakupnik in postavljeni njegovi, opravljeni s pooblastili, stopijo zastran zakupljenega cestninskega prejemka nasproti strankam v tiste pravice in dotžnosti, katere gredó finančni upravi, oziroma finančnim organom.

Izvzeti sta preiskava in rzsodba o vsake vrste prestopkih zoper cestninske predpise.

V ostalem je finančni upravi prihranjena razloka o rekurzih in pritožbah zaradi tega, da so zakupnik ali postavljeni njegovi proti predpisom postopali v pobiranji cestnine.

Ako cestninski zakupnik ali pa kak postavljenec njegov pobere cestnino v slučajih, v katerem mu ne gré, ali ako se je pobere več kakor je zakonito določeno, zapade zakupnik kazni (globi) v deseternem do dvajseternem znesku tiste cestnine, ki jo je prejel nepravšno, razen tistih kazni, katere bi ga še lahko zadele po kazenskih zakonih. Za druge nerednosti ob pobiranji cestnine kaznuje se cestninski zakupnik razen kazni, katero bi mu morebiti po občih kazenskih zakonih ali političnih predpisih prisodila v to poklicana oblastva, z globo od enega do dvajset goldinarjev. Prisoditi mu to globo pristoji vodečemu finančnemu oblastvu prve stopinje.

Ako bi se kak zakupnik branil nastopiti zakup ali pa ne dal v določenem času pogojene zakupne položnine ali bi notel podpisati zakupne pogodbe ali v kaki točki ne izpolnjeval natanko zakupne pogodbe ali pa storil kaj zoper njo in pa tedaj, ko bi se pokazalo, da zakupniku kaka ovira po zakonu ali pogodbi brani prevzeti zakup, pristojé finančni upravi zastran zakupne položnine pravice oznamenjene v nastopnih odstavkih tega paragrafa.

Če zakupnik cestnine zaostane z enim zakupniskim obrokom deloma ali celoma, pristoji finančni upravi pravica zaostanek kar založiti sè zakupno položnino, ob enem pa nadaljšno pobiranje cestnine izročiti sekvestru, ki ga sama postavi, ter v nevarnost in ob stroških mudljivega zakupnika zakupni predmet vnovič razpisati v zakup, ali ko bi zakupna dražba po sodbi finančne uprave ne imela ugodnega vspeha, v svoji oskrbi pobirati cestnino ali pa iz proste reke oddati pobiranje kakemu zakupniku.

V vseh teh slučajih je mudljivi zakupnik dolžan, nedostatek, ki se pokaže nasproti njegovi zakupnini, povrniti erarju, vendar nima pravice do kakega večega doneska.

Da se odškoduje sè zakupno položnino, ima finančna uprava pravico brez kakega sodnega posredovanja po meri odškodnine, knjigovodno ovedene, pobrati gotovinsko položnino in za položnino vložene državne zadolžnice ali drugačne vrednotnice kakor je na borzi običajno po zapriseženih senzalih prodati ter izkupilo pobrati po meri knjigovodno ovedene odškodnine.

Če se pred časom razreši zakupna pogodba, ne dotika se to pravi: stranek iz njih pogodeb, ki so jih pravokrepno sklenile sè zakupnikom, s pridržkom določila §^a 26. o ponaprednem plačevanji.

Pravno razmerje med finančno upravo in zakupnikom v odnošajih, ki tukaj niso omenjeni, uravnava se tanje sè zakupno pogodbo.

Peti oddelek.

Kazenska določila.

§. 28.

Veljava kazenskega zakona o dohodarnih prestopkih.

Za prestopke proti ukazilom o cestnini in brodnini velja, kjer ni v pričujočem zakonu drugače določeno, kazenski zakon o dohodarnih prestopkih z nastopnimi ukazili.

§. 29.

Posebna kazenska določila.

Z globo od 1 do 100 gl. kaznuje se, kolikor se ne uporabljajo določila občega kazenskega zakona, kedor

- a) neupravičeno rabi sè zaporno pregrajo zaprt ali s prepovedno tablico za zaprtega oznamenjen pot;
- b) navlašč (hotoma) poškodeje káko cestninsko pregrajo ali zaradi cestnine postavljeno tarifno, prepovedno ali svarilno tablico;
- c) svojevóljno odpre kako pregrajo.

§. 30.

Upravičenost cestninskega pobiralca nasproti cestninsko-dohodarnim prestopkom.

Pobiralec cestnine ima pravico, od tistega, katerega zasači na kakem cestninsko dohodarnem prestopku, pobrati sedemkrat in pol toliko, za kolikor je ukratena pristojbina, v zagotovilo kazni proti pismenemu prejemnemu potrdilu.

Šesti oddelek.

Začetek veljave tega zakona. Odprava dosedanjih predpisov o potnini in brodnini. Zvršitveno določilo.

§. 31.

Pričujoči zakon velja za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele razen Dalmatinske.

Za linijske mitnice na Dunaji pride v moč in veljavo enočasnno sè zakonom z dné 10. maja 1890 l. o izpremeni linijske užitnine in o uvedbi linijske užitnine v nekih predselih dunajskih (Drž. zak. št. 78.), za vse ostale mitnice pa dné 1. januarja 1893 l.

Isti dan izgubé dosedajna določila o potnini in brodnini moč in veljavo.

§. 32.

Zvršiti pričujoči zakon je naročeno Mojima ministroma za notranje stvari in za finance.

V Ischlu, dné 26. avgusta 1891. l.

Francišek Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Steinbach s. r.